

Csurgó és Vidéke.

Társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági hetilap — Megjelenik minden vasárnap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Egész évre 4 frt (8 kor.) Félévre: 2 frt 4 kor.)
 Negyedévre: (2 kor.) 1 frt
 Egyes szám ára: 10 kr. (20 fill.)

Szerkesztő:
Dr. Nagy Sándor ügyvéd
 Főmunkatárs: **Szakács Béla.**
 Kéziratok vissza nem adtnak.

KIADÓHIVATAL:
 Vágó Gyula könyvnyomdája,
 hova az előfizetési díjak és a hirdetések küldendők
 Hirdetések jutányosan számítanak.

Előfizetési felhívás!

Kérjük tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetéseik október 1-vel lejárt mentől előbb azt megújítani sziveskedjenek, hogy a lap szétküldésében akadályozva ne legyünk.

A „Csurgó és Vidéke“ előfizetési ára:

Egész évre — — 4 frt
 Fél évre — — 2 frt
 Negyed évre — — 1 frt.

Teljes tisztelettel
 A „CSURGÓ és VIDÉKE“
 kiadóhivatala

A nőkérdés.

Az ó-korban a nőnek, különösen a keleti népfajoknál csak alárendelt szerep jutott. Feltétlen ur volt a férfi és a nő szolgái módon engedelmességet neki.

A kultúra haladásával mindinkább kisebb lett az ellentét a két nem társadalmi jelentősége között és már a nyugat a férfi egyenrangú társává emelte a nőt.

Kétségtelen, hogy a nő ezt meg is érdemli és nem vitatni kell, — amint ezt sok neves, de tekintélyben bizonyára ferde nézetű író teszi, akik a nő végzőjéül a főzés-sütés mesterségét tűzik. Az ilyen nézetekkel persze nem viszik előbbre a nőkérdést, mely megvan, mindenki tudja, éppen úgy, mint azt, hogy feltétlen megoldást követel. Az ilyen érveléssel csak azt érjük el, hogy a női emancipációért küzdő elemeket tuzásokra kaptjuk, amelyek pedig leginkább akasztják meg a felette fontos kérdés tisztázását.

Amig egyrészt nem lehet tagadni, hogy a nőnek meg van az a joga, hogy észbeli tehetségeit nevelje, művelje és kihasználhassa, másrészt számolni kell azzal a szomorú tényvel, hogy csaknem minden téren mutatkozik túlprodukczió, különösen értelmi munkacsoportban, úgy, hogy féltő, hogy az ugynevezett gyengébb nemnek a diplomás és hivatalnok pályákra való folyton szaporodó tömültségével szerfölött kritikus helyzet fog beállni, amelynek felre nem ismerhető sajnálatos előjeleit már is uton-uttfélen látjuk.

Legjobb ebben a fontos kérdésben a természet mindig igaz utmutatásait követni. A nő is evett a tudás fájából, de azért természetadta hivatása első

sorban az anyaság. Tehát a nőnek mindenek felett nembeli kötelességeit kell teljesítenie és nőiesnek lennie.

Minden tulkapás, melynek ezéja az emancipációhoz a nőieség rovására érvényt szerezni, megboszulja magát, mert nem felel meg a nő fiziológiájának, de his is, mert tartós jövője nem lehet.

Markáns példa erre a női ruházat kérdése, amely újabb időben számos reformtervezgetések tárgya és amelylyel a női emancipátorok olyan szívesen foglalkoznak. Hiszen már a nőnek a divat hóbotos szeszélyeinek való hódolásából tudjuk, mennyire rabja a ruházódás változatosságának s ilyen szeszélynek tudom be azt a törekvést is, hogy férfi-ruhákba akarják bujtatni a nőket.

Sohse hiszem, hogy a nő mai ruházata az öltözködés ideálja. Egészségügyi szempontból bizony nem egy kifogás alá esik az. De ha tagadhatatlanul szükséges is, hogy a női ruházaton újításokat eszközöljünk, miért éppen ahhoz ragaszkodnak, hogy a nő — elfeledve és elfeledtetve nőiességét — férfiruhákat öltösn, még pedig jól jegyezzük meg, a törekvés odairányul, hogy általánosan, vagyis minden nő járjon férfiruhában. Nahát ne ijedjünk

Tárcza.

Előszó*

Jókai Mór „Öreg ember, nem vén ember“ című legújabb regényéhez

Kedves Barátnom.

Önök a hozzám írt szeretetreméltó levele indított ennek a furcsa irodalmi válfajnak a megírására.

Mert furcsa ennek már a címe is; idegen nyelvre lefordítva bizta köptelenség.

Hogyan? „Ein alter Mann ist kein alter Mann?“ — „Un homme vieux n'est pas un homme vieux?“ — „An old man ist not an old man?“ — „Ten szitari eslovak bit nye szitari eslovak?“ — „Uomo vecchio non e uomo vecchio?“ Hisz ez nonsens!

Az ám; mert az európai nyelvek egyikében sincsenek meg ezek a finoman megkülönböztető hasonnevűségei (synonyma) a magyar szavaknak.

Ha azt mondjuk valakinek „öreg ember“, az szelid megtisztelés; de ha azt mondjuk „vén ember“, az már csúszás; a „vén asszony“ pedig éppen háborus eset (érszabelli).

Vannak azonkívül még „régie emberek“ is, a Szentírásban olvashatunk „ó-embert“,

* Az Új Idők e heti számából.

sőt ha a harmadévi képviselőház névjegyzékén végigfutunk, még „ócska emberekre is találunk.

S mindezekre az európai nyelveknek csak egy kifejezése van: „alt, vieux, old, szitari, vecchio“.

De még furcsább a címbetűzés: „Képzelt regény“.

Hát vannak nem képzelt regények is?

Ennek az értelme az, hogy ezek a történetek csak az írójukra nevezte kép estek; de valósággal mind emlékezeiben élő történetek, amikbe aztán a szerző belelép az maga“.

Kedved szíves volt az egészségi állapotom felől kérdezőskölni. Feleltem rá. Egészen jó állapotban vagyok. Sammi bajomat sem érzem, jól eszem, izsom is, alszom egész éjjel; nem ismerem se csúzt, se gyomorbajt, se aranyeret, (kérem! fogja be kegyed a hüvelykuját a markába: unberu'en) orvoságot nem kívánok, csupán cognacot hordok magammal egy kis kulacsban: abból húzok egyet, ha azt érzem, hogy meghűtem; — s aztán, ami a legfőbb dolog. van kedvem a munkához, most is olyan lélekkel tudok dolgozni, mint fiatal koromban. A szemeim is jók. Aztán azt is megvallom, hogy most is dőög asszívem, ha szép asszonyt, szép leányt látok s mikor a fruégem lépésőjén lejövők a főrendház ülése után, mindig megállok egy pillanatra az előtt a művészi szobor előtt,

amelyre gróf Z. S. barátom köpönyeget akart szabtatni.

Erre aztán kegyed megint azt írta nekem, miért nem házasodom hát meg? Özvegy vagyok, szabad vagyok: el tudnék egy asszonyt tartani.

Azt mondta ám Aesopus meséjében a bátor vadász, hogy „nem az oroszánt keregem én, hanem csak a nyomát“.

Kedved aztán szíves volt nekem hírneve: férfiak példaképeit fölemlíteni, akik bátrak voltak az oroszánnyomokat követni, s magába az oroszlanba is belekötöni.

Férfiak, akik gyakorlati kivitelben érvényesítették ezt a mondást: „öreg ember nem vén ember“.

Ebből az ötletből íro a én most kegyednek válaszul, ezt a képzelt regényt, vagyis regénykéket.

Ennek a tárgynak ugyanis négyféle változata van.

Az első az, hogy az öreg ember, miután harmad: és egynehány esztendei boldog házasság után (ahogy a fekete szegélyű értesítő mondja) felejtethetlen é'etpárját a teremő paradicsomának átengedte, a gyászév letelte után, a sors intóóó keze és a susogó asszonyok által összekerül egy korához illő matronával, akinek ugyan már több rendbeli fiai és leányai vannak: amazok a maguk szárnyán, emezek a más szárnyai alatt: de a mellett elég vagyonos és lecsültre vágyó;

meg s lépünk kissé közelebb e pikáns tárgyhoz.

Minden nő járjon férjruhában! Természetesen a rangjához illő férjruhában! Hát kérdezem: mi lesz akkor az alsóbb néposztály, a pórnő, a paraszt-asszony ruházata?

Virágos keszkenő helyett hetyke pörge kalapot, pruszlis derék helyett gombokkal díszesen kirakott lájblit, ezerréti fodros szoknya helyett, olyan ruhadarabot fog felvenni, amelynek nevét sohasem hallottam még jour-okon, vagy elite-bálokon emlegetni, bárha a parasztnak nélkülözhetetlen ruhadarabja és mindenki ösmeri. No hát szó, ami szó, bizony pikáns alak volna az ilyen ruházatban a csinos alföldi menyecske és a színpadon élénken megtapsoljuk. De az életben, gondolják-e, hogy az életben valaha általánosságra fog vergődni ez a viselet?

Az ilyen félszepségek, amelyekről még csak azt sem lehet elmondani, hogy a fontos női kérdéseknek egy lényeges részét csak érintenék is, akadályozzák a női emancipációt természetes fejlődésében. A női kérdés megoldását nem szabad a női hiúságtól várunk, hanem csak a női önértéttől. Ez a valóban nemes kiinduló pont és mindama törekvések, amelyeknek kuforrása a női önértetben rejlik, vezethetnek biztosan eredményre.

A nők tudása éppen úgy a nemzet kincsei, mint a férfiak tudása. Büszkék vagyunk rá. És ha ez a tudás nem ront a nő természetességén, bárki mit szóljon is, dicsérettel kell, hogy adózunk neki. De mihamar a nő azt tartja, hogy természetesen hivatását el szabad felejtetnie és a férfi majmolójává fajul, ez visszatetsző és mindent, csak dicsécséretet nem érdemel.

Utóhangok.

Most, hogy főgimnáziumunk 100 éves ünnepélyének hullámai lecsendesültek s hogy olvasóközönségünk az ünnepély lefolyásával s annak apróbb részleteivel lapunk révén

főbb vonásokban megismerkedett, a még apróbb részletek iránt is érdeklődő közönségünk köréből többen kerestek fel bennünket kérő soraikkal, hogy az ünnepély keretén belül lefolyt közebéden elhangzott és csak szűkebb kör élvezhette felköszöntők közül is közüljünk néhányat.

Közönségünk ebbeli szives felszólításának engedve, közöljük ezuttal Antal Gábor püspök urnak Ó Felséget éltető és Héjas Pál főgimnáziumi tanár urnak Baksay Sándor, koszorus írónkra mondott gyönyörű felköszöntőjét.

Antal Gábor püspök ur köszöntője így hangzott.

Mélyen tisztelt ünnepelő közönség!

Vallásos áhítat hatotta át a templomban a hallgatókat, hazafias örömpír gyúlt ki mindnyajunk arcán a főgimnázium épületében, amidőn olyan avatott és hivatott egyénektől hallottuk magunk elé terjesztetni annak az eszmének a kifejezését, amely ezelőtt száz évvel itt Magyarországon a legjobbak szívét eltöltötte és lelkesítette, hogy kedvezőtlen viszonyok dacára és azokkal szemben ezt a nagy nemzetet a tudomány és műveltség által a felekezeti különbségek megszüntetésével nagygyá, hatalmassá tegyék az európai népek családjában. Akkor ez kevés kiválónak volt csak megértett és átértett vágya és törekvése. Ez az érzés, ez a törekvés volt bölcsője a csurgói ref. főgimnáziumnak. A ki annak történetét ma előttünk feltárta, azt mondotta, hogy ezen iskola mindig törekedett megoldani feladatát, arany kora azonban mégis a legujabb időbe esik. Igenis, a legujabb időbe, amikor azoknak a nagy törekvéseknek hangoztatását, hogy ez a nemzet nagygyá, hatalmassá legyen a tudomány által, egygyé legyen érzelemben felekezeti különbség nélkül, a legmagasabb helyről, a trónról halljuk, amikor az a férfi, akit mi királyunknak tisztelünk, azokat az eszméket a vallás szabadság törvényei és tanai figyelembevételével megvalósítani is törekszik, legyőzve önmagát, legyőzve minden ellenkező áramlatot s ez mutatja, hogy ő a legalkotmányosabb király s ennek a nemzetnek igaz javát, igaz boldogságát akarja.

Tisztelt uraim! Mikor ezeknek a mult századra visszanyúló eszméknek áldozunk, és azok nagy képviselőinek, lehetetlen, hogy meg ne emlékezzünk arról, ki ezeket legfőbb helyen képviseli, aki megértette ezt a nemzetet, lehetetlen nem kívánnunk, hogy a mi nagy nemzetünk lelkét, a haza atyját, minden felekezetnek jóakaróját, I. Ferencz József Ó Felséget a mindenható még sokáig éltesse!

Héjas Pál tanár ur köszöntője a következő:

A népek közéletében, irodalmában a biblia szavaival támadnak próféták, kik mint a villámok a felhők méhében nem tudni hogyan képződve, születve, váratlanul jönnek elő s vakító fényükkel messze földre bevilágítják a sötétséget azzal a különbséggel, hogy azok is gyujtanak, de nem égetnek, világítanak, de nem rombolnak.

Mondhatnók őket Aloéknak, mik esendben, lassan, ugyszólván észrevétlen nőnek s csak 50, 100 évben nyitják ki csodaszépségű virágkelyheiket, de egész vidék, egy ország megy megtekintésükre.

A magyar nemzeti irodalom egy ilyen Aloeja Baksay Sándor a költőpap. Élete de- len tuljött és lett azonnal elsőrendű irodalmi nagyság. De hogyan jött? Egy *gyalogösvényen*, *szederindákkal* telt erdőből, a magyar nép lelki világának mély, addig sötét öserdejéből, rejtett bányáiból, hozva magával a magyar nép észjárásának aranyait, lelkületének tiszta gyémántját nagy-lelkűségének igaz gyöngyeit, úgy, hogy a szoros értelmében egyszerre ntat talált a kunyhóktól fel a királyi trón szá- molyáig.

Az új prófeta e *gyalogösvényen* olyan kincseket hozott, miket egy ország társal fogadott, mert azonnal saját esonijából való csontnak, véreből való vérnek ismerte föl azokat. A magyar nép saját szívének verését, eszének járását, gondolkodásának világát látta azokban kifejezve.

Ez nem volt előz. A klasszikus világ felé fordult. A római Lucanus „Pharsaliája“ után a dicső görög nép bibliját az „Iliast“ kezdte meg átültetni édes hazánk irodalmi kertjébe, de úgy ahogy a zengzete, dallamos magyar nyelv szelleme kívánja.

Homeros, ki Isten után legtöbbet te- remtet, magyar nyelven! Istenem! mily mér- hetetlen kincs lesz ez nemzetünk, népünk lelki világában, az ifjuságnak, deült vilá- gnezetnek, életkedvnek mekkoraságával fogja elárasztani nemzetünk már-már hanyatlani kezdő életerejét! Csak az sejtí ezt, aki mint Baksay Sándor megittasulva e szellemi élet- forrás nedvétől, azt nemzete népe életerejé- nek megiffjtására akarja mint varázsitalt nyujtani.

S hiszem, hogy a magyar nép meg- fogja érteni a görög nép e bibliját s okulni fog belőle. Hisz e két nép sokban hasonló egymáshoz. Maroknyi ez, mint amaz. Sza- badságszerető, önkormányzatért, függetlensé- gért, szólásszabadságért elő-haló mindakettő. Lelkes, vendégszerető, értelmes egyik mint a másik. Világhíres katoná, ez, mint amaz. S ha a görög ifju felkoszoruzva, mintha tánczvigalomba menne, hadidallal ajkán re- hant a csatába, mi is hallottuk, hogy a ma- gyar honvéd, a magyar Tyrteus Petőfi hadi dalát hangoztatva ment a csatába s ha a görögnek volt Leonidasza, nekünk is volt Zrínyi Miklósunk s ha a görög népnek volt Socrate e, nekünk is volt Deák Ferenczünk, de mi jobban megbecsültük, mert követjük.

Üdv neked, óh költőpap, ki kettős mi- nőséggedben, kettős köttelességből akarsz e részben is szolgálni hadzádnak, nemzetednek, ki a görög szell m legmagasabb költői vilá- gat közénk hozni törekszel.

De üdv neked, hogy mint főgimnázium- munk egykori növendéke eljöttél áldozni ez intézet oltárán, melyről nyerted te is egykor az első szellemi szikrákat s fényes példát, addal az intézet ifjuságának, hogy miként dicsőül- het meg egy intézet növendékeiben.

S te muzsák szentelt hajléka, csurgói főgimnázium, légy büszke a Soltrákra, Bak- sayakra! Amely intézetnek, ily hálás, ily, dicső növendékei vannak, az nem hiában élt az nem veszhet el, az beirta nevét a halhatat- lanság arany könyvébe.

Mélyen tisztelt közönség! Svedenborg Emánuel, az utolsó egyházi atya szerint az angyalok minél öregebbek, annál fiatalabbnak látszanak. Mi pedig azt kívánjuk koszorus írónknak, hogy minél öregebb lesz, annál fiatalabb legyen kedélye; kívánjuk, hogy telje- sedjék be a költő szava rajta:

„Tartson a sirig ifjuságod,
Viruljon élted, mint a rét,

pálotája van és fogata, páholyt tart az ope- rában, valaha nagy szépség volt s abból még megtartotta legalább a követelő tekintetet, nevét a jótékonyági rovatokban hirdetik s a válogatott bílok hírlapi tudósítói le szokták írni a ruházatát.

A második eset az, hogy az öreg ember nem választ új élettársat a jól megérett matronák közül, hanem kiszemel magának egy világszépséget, aki a vagyonért elfogadja a kezét. Akkor aztán czélt érve, behunyja szemét, bedugja a fülét: nem látja, nem hallja, ami körülötte történik, fogadja a gratulációkat, fizeti az árjegyzékeket s törí magát új jövedelmi források fölfedezése után, hogy a felesége fényűzésével lépést tarthasson; s végül aztán az előtt a választás előtt áll, hogy maga löje, vagy mással lövesse föbe magát.

A harmadik esetenél az öreg ember szintén az élvezetesebb részét választja a megfejtelt életnek. Szépet, fiatalat választ s fölteszi magában, hogy azt boldogítani fogja. Legelőször is feketére festi a szakállát, meg a haját. Azután elhitei magával, hogy van a természetben is második nyár. Az a baj, hogy mással nem tudja e'hitetni. Következik az, hogy örülten féltékeny lesz. Meg a lebo- rotvált szakállu embernek illik a féltékeny- ség; de a festett szakállu nevetséges lesz tőle. Kényszeríteni akarja a természet csoda- erőit. Ezzel aztán tönkre teszi az egész élet-

szervezetét. Hírhedettséggé lesz a kóresetei által. Azokkal végzi.

A negyedik eset aztán az, mi- kor az öreg ember nagy-lelkűséget vél elkövetni, amikor a mirtus-koszorúval meg- kínál egy szép fiatal leányt, aki jó erkölcsű, becsületes. A leány szülői szegények, a bátyja korbely, adósságszináló. Rábeszéli, hogy menjen nőül a jeles kérőhöz. Nem vén az, csak öreg. A leány megtört szívvel veszi föl a menyasszonyi fátvált. És aztán hű marad az eskükhöz, amit az oltár előtt fogadott. A férj sohasem látja őt sirni; hanem látja el- hervadni: tíz év alatt hozzávénul az öregé- hez: és az öreg mindennap látja maga előtt az élő kisértetét, az ártatlan lelkű, angyali türelmű áldozatot, akit élő testben megölt s ha van szíve, hallhatja annak a vádoló szavát: „te nyomorult, önző, gyilkos!”

Es már most engedje meg kegyed, kedves barátám, hogy beleképezzem maga- mat ebbe a négyféle esélybe s kiválasszam magamnak belőlük azt, amelyiktől legjobban irtózom.

Minék az ősz is ad virágot,
Bár ráhullatja is derét;
Szíved himporát meg méljed
S míg fürteid fehérnek,
Rózsabokor legyen kedélyed.
Adják meg azt az istenek."

Üdvözlő iratok.

A főgimnázium 100 éves ünnepsége alkalmából dr. Hóman Ottó miniszteri tanácsos a következő szép beszédet intézte az intézet igazgatójához:

Budapesten, 1899. szept. 12-én.

Mélyen Tiszelt Igazgató Ur!

A csurgói ev. ref. főgimnázium évszázados fennállásának ünnepe, hazánk közep-oktatásának is méltó ünnepe. Száz évet meghaladó működése nem csak az igaz magyar műveltség terjesztésével egyértelmű, de szemtanuja, részese és színtere is a magyar oktatás fontos korszakainak és a nehéz időkben ért megpróbáltatásainak.

E szép ünnepség alkalmából legelső sorban is kegyelettel és benső tisztelettel kell meghajolnom a főgimnázium alapítójának áldott emléke és méltó utódok örökölte áldozatkészsége előtt, a kiknek buzdító példaadásai még ma is termik áldásos gyümölcseiket szellemük, szándékaik és törekvéseik buzgó óreinek ernyedetlen munkásságánál.

A dicső elődöktől tanult áldozat készségeknél köszöni látét az ünnepélyen felavatandó új főgimnáziumi épület is.

Adja az Ég, hogy az ősök hazafias szelleme éberkedjen a munka ezen új színterén és mindazokon, a kik buzgó tevékenységének jut az a feladat, hogy ez intézet jó hírnevét a jövőnek is megőrizzék.

Szálljon Isten áldása az áldozatkész fentartókra, a buzgó fáradozó tanári karra és a tanuló ifjúságra.

Az nek biztosítása mellett, hogy az ünnepélyről csakis halaszthatatlan hivatali tenni valóim miatt hiányozom, maradok a tisztelt Igazgató Urnak és Tanárikarnak igaz híve

Dr. Hóman Ottó s. k.
miniszteri tanácsos.

Az ugyanakkor érkezett táviratok közül közöljük a következőket:

"Kötelesség tart fogva, szívből üdvözlöm a szívvél ünnepelőket. Az a faklya, melyet a lelki sötétség eloszlására száz évvel ezelőtt gyújtottak meg, világítson az idők végtelenségéig.

Hosvay Lajos műegyetemi tanár."

Székesfehérvár IX. 13.

"Szabad szellem volt ez, mely ezelőtt száz évvel a csurgói gymnasiumot létesítette és a magyar szellem az, mely most díszes otthont adott neki, a szabadság és magyarság szelleme örökösöként ez az intézet fölött, hogy a végvidéken a magyar nyelv és kultúra magasabb feladatait a jövőben is fenyesen megozdhassa.

Spió Lajos főigazgató."

Ujpest IX. 13.

Milyen fájdalom, hogy a belső-somogyi nagytiszteletű egyházmegye örömnappén csak a távolból vehetek részt szívem legodaadóbb érzésével. A hazai cultura nagy ünnepén adja Isten, hogy a főgimnázium, miként a százados múltban, úgy beláthatatlan jövő időkig hit, tudomány és hazafiság hármasságjának egybeolvadó lángjával vésse az emberi szeretet világosságát a késő nemzedék szívébe.

Ventianer Lajos főbíró, főgymn. tanár.

"Boldogult nagyatyánk szellemétől áthatva üdvözljük az igazgatót a jubileum alkalmából. Engedje az Isten, hogy a gimnázium nagy és nemes missióját megszámlálhatlan századokon át teljesíthesse.

Nyárády Zsigmond és Béla."

"Magyarság végvárán a kik ünnepeltek,
A távolból szíves üdvözlöt tinektek;

Százados iskolánk dicső virágzását
Magyarság végvárán évszázadok lássák.

Kulesár."

"Családi gyászom miatt az ünnepélyen nem vehetvén részt, szívélyes üdvözlőmet küldöm az egész illusztris társaságnak
Gözon Gyula, az intézet egykori tanára."

"Csak imént jöttem meg Párisból és elháríthatatlan ok nem engedte meg, hogy ünnepükön jelen lehessék. Isten áldását kérem a távolból intézetükre, vezetőire, tanári karára és minden növendékére.

Bálint Zoltán műépítész."

"Örömmel üdvözlö az intézet vezetőségét, kinek szerencséje volt szülővárosában a dicső intézetben 8 éven át élvezni a szabadszellemű oktatást. Akadályozva vagyok a megjelenésben, de szívem és lelkem örömmel és hálaérzettel van eltelve e nagy napon. A dicső intézetnek örökre szóló fennmaradást és felvirágozást kívánok.

Kovács Soma, városi tanácsos Kaposvár."

"A csurgói főgimnázium száz éves múltját nyujtsa hosszas századokra a mindenható Isten.

Barla Jenő."

Jövő számunkban jelen cikkünk befejezésekké az intézetektől kapott üdvözlő táviratokat fogjuk közölni.

H i r e k.

— **Kinevezés.** A m. kir. igazságügyi miniszter Gosztonyi Sándor tabi kir. járásbírói segédtelevkönyvvezetőt az igali kir. járásbíróshoz telekönyvvezetővé nevezte ki.

— **Köszönet nyilvánítás.** Schercz Géza ur urodalmi főbíró, a csurgói önk. tűzoltóegyletnek 50 frtot ajándékozott, a majorban kiütött kazaltöz sikeres lokalizálása és eloltása körül kifejtett buzgó tevékenység elismeréséül. "A szép tett önmagát dicséri," mégis a parancsnokság kedves kötelességet teljesít, midőn ez uton is hálás köszönetét fejezi ki.

— **Csurgó nagyközség** 1899 szept. 20-án tartott képviselő testületi közgyűlése elintézte a „Daru“ vendéglő bérbeadásának ügyét a mult számunkban közölt módon, majd az utcák és terek szabályozása tárgyában készült javaslatot fogadta el a maga egészében. Elfogadta továbbá az 1898. XXI. tcz alapján a közsegélyre utaltak segélyezése és tartása tárgyában készült szabályrendeletet, oly hozzáadással, hogy az közszemlére kiteendő. A képviselő testület a községi választók névjegyzékének összeírására egy négy tagu bizottságot küldött ki, — majd elhatározta, hogy a fogyasztási és boritaladóknak 1900 és 1901 évekre való bérlete tárgyában megkötött szerződést nem mondja fel. Végül Dr. Vida Károly főgimn. igazgató, képviselő testületi tag, az intézet nevében köszönetet mond a város közönségének a gimnázium 100 éves ünnepélye alkalmából ide érkezett vendégek szíves fogadtatásáért.

— **Halálozás.** Gyulai János, járásbíróshágunk irnoka fhó 24-én elhunyt. Temetése nagy számú közönség részvételével fhó 26-án ment végbe. Az elhunytat özvegye és kis árvája gyászolja.

— **50 éves tanítói jubileum.** Mult számunkban hírt adtunk arról, hogy Rajkovicz Pál zákányi kántortanítót tanítói működésének 50-ik évfordulója alkalmából a csurgó-esperességi körület róm. kath. tanítói kara és Zákány község közönsége e hó 26-án szép ünnepélyvel szándékozik megtisztelni. — Az ünnepély a nevezett napon végbe is ment, melyet megelőzőleg isteni tisztelet volt. A szent mise után a szép számú közönség a földszített iskolaterembe vonult, hol az elnök szép beszédet olvasott föl a tanítók hivatásáról. Majd fölolvastá a fölöttes püspöknek az ünnepeltet illető üdvözlő levelét, mely levél szépen méltatja Rajkovicz érdemeit. Majd üdvözölték az érdemes tanítót az iskolaszék, Zákány község, a kartársak és a régi tanítványok nevében, mire az ünnepelt meghatóttan köszönte meg a boldog pillanatok azoknak, kik ily nagy örömben részesítették. Ünnepély után tanítói gyűlés volt, utána 40 terítékű közebed. A jó kedv itt sokszor szép toasztban is megnyilatkozott.

— **Az alsók-sarkadi tejszövetkezet** környékének kellemetlen kigőzölgése folytán tett feljelentésből kifolyólag, fhó 23-án kiküldött mérnök járt városunkban, hogy a feljelentés okának megszüntetése iránt tegye meg jelentését. Mint halljuk a vizsgálatból kifolyólag a tejszövetkezetnek a bűzös gőzt árasztó folyadékok levezetésére csatornát kell építtetnie, mely körülbelül 600 frtot ró a szövetkezet pénztárának terhére. Azok előtt, kiket néhanapján a köteletség, vagy a sétakedv a tejszövetkezet felé vezérelt, úgy hisszük, fölösleges ezt az intézkedést megdicsérnünk.

— **A szeptember** hó 14-én tartott hangverseny felülfizetői névsorának kiegészítéséül felemlítjük, hogy Mathis Ferencz kir. tanácsos ur 4 frtot volt szíves felülfizetéské a rendezőség rendelkezésére bocsátani, mely szíveségéért a rendezőség bocsánat kérés mellett ezuttal fejezi ki hálás köszönetét.

— **Szinészek Csurgón.** Mint már jeleztük, Monory Sándor színigazgató jövő hó 7-én kezd meg nálunk előadásait. — Bizunk az igazgató ígretében, hogy társulatában magasabb igényeket is kielégítő erők foglalnak helyet s hisszük, hogy ha ez az előlegezett bizalom az első előadások után közönségünkben meggyőződéssé szilárdul, a közművelődés érdekében meghozza városunk a maga áldozatát. — Az előadásra kitűzött darabokat s az előadás módját illó figyelemmel fogjuk kísérni.

— **Ragály.** Iháros-Berényben báró Inkey uradalmában a ló állományban veszélyes betegség ütött ki. Három darab gyengén fertőzött, 1 drb. teljesen takonykóros ló van kezelés alatt, melyek közül egyet le is kellett bunkóznia. A veszély terjedésének megakadályozása céljából minden intézkedés megtett.

— **Az Uj Idők,** a magyar család kedvelt szépirodalmi képes hetilapja, melyet Herczeg Ferencz szerkeszt, október havával új negyedévet kezd s kéri előkelő hű közönsége szíves érdeklődését ezutánra is. Munkatársai, mint eddig, a magyar irodalom leg-érdemesebb erői lesznek; regényeinek, novelláinak s egyéb cikkeinek megválasztásában nem a hétköznapi fogyasztásra

19
34

törekszik, de a magyar családok magasabb szellemi igényeit kívánja kielégíteni, nem mellőzve a heti aktualitások művészi feldolgozását sem. Közlendő képeit a magyar képzőművészet legújabb remekei közül választja és a világeseményeiről közlendő apróbb képei nyomban követik az eseményeket. Október 1-én kezd közölni Herczeg Ferenc egy új regényét "Idegen emberek közt" címmel. Regénymellékleten az új negyedik évben fordított mű helyett Jókai Mór regényét, az "Öreg ember nem vén ember"-t közli, melyet sikerült olvasói számára megszereznie, melyet a magyar irodalom koszosra költője most avatott maga legidősebbé. A regény bevezetése már az e heti számban van. — Az Új Idők előfizetési ára negyedikre 2 frt. Kiadóhivatal Budapesten Andrási-ut 10. sz.

Csarnok.

Régi történet.

... Karöltve haladnak az állomás felé, szólanul, pedig annyi az érzés szívében, könytelenül, pedig oly jól esnek, ha kisírhathatnak magukat.

Szeretik egymást s most el kell válniok.

Az ifju itt marad továbbra is a városkában, hol tanulmányait folytatja, a leánynak meg valami jó protektora akadt egy felvidéki nagyobb városban, ki tanulmányában a továbbképzést elősegíti.

Küzdeni akarnak, először magukért, azután egymásért, hogy annál edesebb legyen majd a boldogságuk.

A leány még gyermek, tele ábrándos szerelemmel, naiv hittel, a fiu meg még deák, de már a nagyobbja közül.

... Szótlanul haladnak, — már közel az állomás, már látszanak a lámpák s ekkor egy harmadik, a lányka anyja, megszólal:

— Most már ne menjenek karanfogva, bizonyosan lesznek itt emberek s telepletykálnak az egész várost.

— De hisz ugyanis a feleségem lesz.

— Mindegy, gyermekem!

Szeliden vonja ki karját a leány, a fiu meg bánatosat sóhajt.

Elérik az állomást, a mama jegyet megy váltani, egyedül maradnak a fiatalok, de nem beszélnek.

Csak nézik egymást mérhetetlen kinnal, fájdalommal. Berobog a vonat, elcsattant az utolsó anyai csók s a leány kezét nyújt a fiunak utoljára. Kálmán kiegyenesedik.

— Esküszöm, hogy csak maga lesz a feleségem!

S a lány nem tudta mondani, hogy Isten vele.

Az anya heves zokogással, a fiu őrteljes fájdalommal tekint a távolodó vonat után, mely lassanként elvész az éj sötétjében.

... Négy év mult el. . .

Lázás izgatottsággal nézett ki Pándy Gizella a vonat ablakán s a helyett, hogy üdvözölte volna a már ismerős tájat, türelmetlen mozdulatot tett, mintegy siettetni akarta a vonat járását.

Nem sokat változott azóta, hogy láttuk csak a termete lett magasabb, meg az arca fehérebb, mert a zárdába nem jut el a nap-sugár.

A ruha is olyan egyszerű rajta, olyan zárdaias, de azért ném rontja szépségét.

... Kinéz az ablakon, de nem tud környezetről, a lelke ott van valahol annál az állomásnál, ahová nemsokára beérnek. Hogy fog örülni az ő mamája, hogy zárja karjai közé az ő kis diplomás leányát!

Beérnek.

Szegény kis mama! Milyen öreges, milyen reszketős! Alig hisz a szemeknek, hogy az a szép kisasszony az ő leánya legyen. Csak mikor csókjait érzi a kezén, arczán, szeméin, akkor futja át a szívét valami jóleső melegség, az anyai szív büszke öröme.

Átölelik egymást s úgy indulnak hazafelé. Utközben megered a beszéd. Elmondja

a mama, hogy ki ment férjhez, ki leány még, elmondja, hogy a Csattos Irma parthuja visszament s hogy a leány bánatában agyonlőtte magát. Beszél a kisváros legújabb épületeiről, a nemsokára megtartandó nyári mulatságról, mindenről, csak arról nem, a mi Gizellát érdekelné.

A leány meg elgondolja, hogy milyen is ez a mama, a Kálmánt nem is említi, odaszól tehát:

— Hát ő?

— Ó? Kit gondolsz?

— Kit? Hát a Kálmánt.

A harag pirosra festi az öreg asszony arczát.

— A Kálmán? No hát arról nem érdemes beszélni, ma tartja az eljegyzését a Timár lánynyal, azzal a csif pénzeszsákkal.

— Úgy? — Nem szolt többet.

A mama szíve meg ugrándozott az örömtől. Így szereti ő Gizellát. Nem sirt, meg az arca se rándult meg a hirre. Tudja, hogy szép, mért sirjon ő egy férfit, hisz kap akár mind a tiz ujára egyenkint tízet.

Szegény öreges, reszketős mama.

... Kinyitotta ablakát, a szomszéd-ból áthallatszott a zene. Hallgatta, hallgatta, a gondolatok egymást kergettek agyában. Úgy vert, úgy fajt a szíve, azt hitte megszokad. Majd keservesen zokogott, siratta ábrándjainak elvesztett édes eszményképét, azt a Kálmánt, kire ő négy hosszú évig áhítatos szerelemmel gondolt s kinek most a mással való eljegyzésére húztak a cigányok.

Egyszer csak felhagytak a vigcsárdásokkal odaát s valami kimondhatatlanul bánatos nótába kezdtek. A hegedű mintha csak az ő keservének lett volna megelevenítője, keservesen zokogott, panaszkodott. S a szegény, bánatos, csalódott szívű leány imádkozott, lemondott. . . . .

... .

A Szikszayék nevelőnőjét nem nagyon szeretik a tanítványai, öreges, bánatos s olyan neveléses, régi divatu ruhában jár.

Guricsky Aranka.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

— V. Sz. I. Szt.-Miklós. Közleményeit köszönjük. Illő alkalommal felhasználjuk.

— B. J. Gyékényes. Tudósítását megelőzőleg más helyről is kaptunk az ünnepélyről értesítést, ez az oka, hogy szíves közleménye felhasználatlanul maradt.

1096. Tk. 1899.

Magyar kölcsönös állatbiztosító társaság, mint szövetkezet BUDAPEST, VII. Erzsébet-körut 27.

Biztosításokat elfogad: lovak és szarvasmarhák elhullása következtében beállott káresetek megtérítésére.

Kártérítési igéye fenáll: ha közönséges és járványos betegségekben, vagy baleset folytán pusztul el az állat, továbbá ha a szövetkezet kényszer-vágást kénytelen elrendelni.

A DIJAK RENDKÍVÜL MÉRSÉKELTEK.

Az intézet élén állanak, báró Sztojanovits György, földbirtokos, elnök, báró Ambrózy Gyula, földbirtokos, gróf Bethlen Balázs, cs. és kir. kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos, dr. Bély László országgy. képviselő, földbirtokos, Chernel György, cs. és kir. kamarás, orsz. képviselő, földbirtokos, báró Jósika Gábor cs. és kir. kamarás, orsz. képviselő, földbirtokos, gróf Korniss Károly, főrendiházi tag, földbirtokos, báró Nyáry Béla, cs. és kir. kamarás, földbirtokos, gróf Ráday Gedeon, földbirtokos, dr. Simay Aladár, a „Magyar agrár- és

járadékbank r. t.“ gazdasági tanácsosa, dr. Tetéleni Armin, ügyvéd, Tahy István cs. és kir. kamarás, „Pestmegyei gazdasági egyesület“ alelnöke, földbirtokos, Zaleski Jenő földbirtokos, dr. Pajor Ignác földbirtokos, intézeti igazgató, igazgatósági tagok. Felvilágosítással szívesen szolgál az igazgatóság és a vidéki ügynökség. 18 25

1086. sz. v. 1899.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bír. végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. § a értelmében ezennel közhirrre teszi, hogy a csurgói kir. járásbírósg által v. 477/2 1899. számú végzéssel Trauberman J. fia czég csurgói lakos végrehajtató javára Rozs István s trsa surdi lakosok ellen 150 frt tőkekövetelés és járulékal erejéig elrendelt a kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság legfoglalt és 572 fitra becsült állatok, kocsik, tűzifa, takarmány stb-ől álló ingóságok nyilvános arverés útján eladtnak.

Mely arverésnek a helyszínén vagyis Surdon alperesek lakásánál az 1881. LX. tcz. 67. §-ra való figyelemmel leendő eszközzésére

1899-ik évi október hó 6-ik napjának délutáni 2 órája

határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen arverésen az 1881. évi LX. t. cz. 10. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek a becsáron alul is eladatni fognak

Az elárverezendő ingóságok vételára készpénzben, illetve az 1881. évi LX. t. cz. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Együttal az évi 1881. t. cz. 111. §-ának rendelkezésére képest felhivatnak mindazok, kik elárvereztetni rendelt ingóságok vételárából a végrehajtó követelést megelőző kielégítéshez jogot tartanak, hogy elsőbbségi bejelentéseiket az arverés kezdetéig alulírt bír. végrehajtónak egy példányban írásban adják be, vagy addig szóval bejelentésk.

Kelt Csurgó, 1899. szept. hó 15. napján.

Cziffay Kálmán
kir. bírósági végrehajtó

Arverési hirdetményi kivonat.

A csurgói kir. bíróság mint tkvi. hatóság közhirrre teszi, hogy a nagyszabeni földhitelintézet végrehajtatonak ifju Balázs István végrehajtást szenvedő elleni 162 frt 50kr. tőkekövetelés és járulékal iránt végrehajtási ügyében a porrogsttkirályi 155 sztkvben I. 2 sor. 225. hrsz. ingatlan 151 frt. 50 kr. — a 3 sor. 314 hrsz. ingatlan 100 frt 10 kr. — az 5. sor. 519. hrsz. ingatlan 158 frt 40 kr. ár verést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az

1899 évi október hó 3-ik napjának délelőlt 10 órája

Porrogsttkirály községhezánál megtartandó nyilvános arverésen a megállapított kikialtási áron alul nem fognak eladtni.

Arverezni szándékozók tartoznak a kikialtási árnak 10 % -át vagyis 15 frt 15 krt, 10 forint 15 krajczárt, 15 forint 84 krt. készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42 §-ában jelzett árfolyamma számított, és az 1881. november 1-en 3333. I. M. sz. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezésére kiállított szabályszerű elismervényt át-szolgáltatni.

Csurgón, 1899. évi május hó 20. napján a kir. bíróság mint tkvi. hatóság.

PRETTENHOFFER kir. aljárabíró.